

Spis treści

WSTĘP	9
ROZDZIAŁ I. AKTYWNOŚĆ JEDNOSTKI JAKO PODŁOŻE PROCESÓW ROZWOJOWYCH	11
1. Pojęcie aktywności i jej rodzaje	11
2. Aktywność jako czynnik rozwoju	14
3. Mechanizm wpływu aktywności na rozwój	16
4. Główne zadania i osiągnięcia rozwojowe okresu późnego dzieciństwa	21
5. Aktywność poznawcza	26
6. Rola zewnętrznej interwencji w cykl rozwoju. Dorosły jako mediator pomiędzy dzieckiem a otoczeniem fizyczno-społecznym	28
ROZDZIAŁ II. PRZESTRZEŃ EDUKACYJNA JAKO ZEWNĘTRZNY KONTEKST PODEJMOWANIA PRZEZ DZIECKO AKTYWNOŚCI POZNAWCZEJ	33
1. Analiza pojęć: środowisko, środowisko lokalne, środowisko wychowawcze, przestrzeń edukacyjna	33
2. Składniki przestrzeni edukacyjnej dziecka w okresie późnego dzieciństwa	40
2.1. Przestrzeń fizyczno-przyrodnicza	40
2.2. Przestrzeń społeczna	41
2.2.1. Rodzina	42
2.2.2. Szkoła	49
2.2.3. Grupa rówieśnicza	57
2.2.4. Społeczność lokalna oraz instytucje środowiska lokalnego	58
2.3. Przestrzeń kulturowa	58
2.4. Przestrzeń wirtualna	59
ROZDZIAŁ III. WSPÓŁPRACA SZKOŁY I RODZINY W PROCESIE EDUKACYJNYM	61
1. Prawne uwarunkowania współuczestnictwa rodziców w procesie edukacji dziecka	61
2. Przyczyny dezintegracji	65
2.1. Przyczyny osobowe	66
2.2. Przyczyny organizacyjne	70
2.3. Przyczyny historyczno-społeczno-kulturowe	71
3. Obszary współuczestnictwa nauczycieli i rodziców w procesie edukacji	73

ROZDZIAŁ IV. METODOLOGICZNE PODSTAWY BADAŃ WŁASNYCH	78
1. Przedmiot i cele badań	78
2. Problemy główne i szczegółowe oraz hipotezy badawcze	80
3. Dobór zmiennych i ich charakterystyka	85
4. Metody, techniki i narzędzia badawcze	91
5. Organizacja i procedura badań	92
ROZDZIAŁ V. CHARAKTERYSTYKA PRÓBY BADAWCZEJ	94
1. Nauczyciele	94
2. Rodzice	97
3. Dzieci	101
4. Charakterystyka środowisk lokalnych	101
4.1. Szkoły wiejskie	101
4.2. Szkoła w małym mieście	105
4.3. Szkoły dużego miasta	107
ROZDZIAŁ VI. CHARAKTERYSTYKA AKTYWNOŚCI POZNAWCZEJ DZIECKA W OKRESIE PÓŹNEGO DZIECIŃSTWA	118
1. Przedmiot poznania	118
2. Formy aktywności poznawczej w środowisku	131
3. Cechy charakteryzujące aktywność poznawczą dziecka w okresie późnego dzieciństwa	142
3.1. Częstotliwość podejmowania aktywności poznawczej w środowisku ...	142
3.2. Stopień spontaniczności w podejmowaniu aktywności poznawczej	147
4. Miejsce aktywności poznawczej wśród innych rodzajów aktywności w środowisku	153
5. Potrzeby dziecka w zakresie aktywności poznawczej	155
ROZDZIAŁ VII. DOŚWIADCZENIA ZDOBYWANE PODCZAS AKTYWNOŚCI POZNAWCZEJ W RELACJI ZE ŚRODOWISKIEM	164
1. Rodzaj doświadczeń zdobywanych przez dziecko w różnych dziedzinach aktywności poznawczej w relacji ze środowiskiem	164
2. Uczucia towarzyszące aktywności poznawczej dziecka w środowisku	174
3. Sposoby wykorzystywania informacji zdobywanych w toku aktywności poznawczej	176
ROZDZIAŁ VIII. RODZINA JAKO MIEJSCE AKTYWNOŚCI POZNAWCZEJ DZIECKA W OKRESIE PÓŹNEGO DZIECIŃSTWA	179
1. Rozbudzanie potrzeb poznawczych dziecka przez rodzinę	179
2. Wykorzystywanie ofert edukacyjnych środowiska lokalnego	185
3. Rodzice jako twórcy ofert edukacyjnych dla dziecka	195
ROZDZIAŁ IX. SZKOŁA JAKO MIEJSCE AKTYWNOŚCI POZNAWCZEJ DZIECKA W ŚRODOWISKU	202
1. Wykorzystywanie przez szkołę ofert edukacyjnych środowiska lokalnego	203
2. Wbudowanie ofert edukacyjnych środowiska w proces nauczania	207
3. Oferty edukacyjne w środowisku tworzone przez szkołę	210

ROZDZIAŁ X. BUDOWANIE WSPÓLNEJ PRZESTRZENI EDUKACYJNEJ PRZEZ RODZICÓW I NAUCZYCIELI	222
1. Kontakty rodziców i nauczycieli na płaszczyźnie edukacyjnej	223
2. Włączanie (się) rodziców w edukacyjne działania szkoły	231
PODSUMOWANIE I WNIOSKI	243
1. Środowiska lokalne o dużym potencjale	247
2. Środowiska lokalne o przeciętnym potencjale	249
3. Środowisko lokalne o małym potencjale	251
BIBLIOGRAFIA	254
ANEKS	262
SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW	291
DISCOVERING THE WORLD. CHILD'S COGNITIVE ACTIVITY IN LOCAL ENVIRONMENT'S EDUCATIONAL SPACE (Summary)	296